

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 1. novembri 2018. a määruse nr 57 „Kasutusest välja langenud ehitise lammutamise toetuse tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Muudatustega leevendatakse kasutusest ehitiste lammutamise toetamise tingimusi ja laiendatakse lammutamisele kuuluvate objektide ringi.

Määrus on koostatud majandus- ja taristuministri määrusena, kelle vastutusvaldkonda kuulub vastavalt peaministri 1. mai 2019. a korraldusele nr 33 „Ministrite pädevus ministeeriumi juhtimisel ja ministrite vastutusvaldkonnad“ elamumajandus.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna peaspetsialist Kaie Kunst (tel: 625 6366, e-post: kaie.kunst@mkm.ee) ja SA KredEx eluaseme ja energiatõhususe osakonna juht Triin Reinsalu (tel: 667 4100, e-post: triin.reinsalu@kredex.ee). Õiguslikke ettepanekuid tegi eelnõule Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Anne-Ly Normak (tel: 715 3403, e-post: anne-ly.normak@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 2 paragrahvist ja 13 punktist.

Eelnõu §-s 1 tehakse järgmised muudatused.

Punktiga 1 täiendatakse taotlejate ringi valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste ja eraõiguslike juriidiliste isikute lisamisega taotleja mõiste alla.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 07.05.2020. a istungil (07.05.2020. a istungi protokoll nr 34 päevakorrapunkt nr 1) heakskiidetud meetme põhimõtetele on 2020. a lisaeelarvega eraldatud 5 miljoni euro täiemahuliseks kasutamiseks lisatud toetuse saajate sihtrühma erasektor ja valitsusasutuste hallatavad riigiasutused Vabariigi Valitsuse seaduse § 43 tähenduses.

Punktiga 2 tunnistatakse § 3 lõige 2¹ kehtetuks. Vastavalt määruse jõustumissättele (§ 2) jõustub see muudatus 1. jaanuaril 2021. a. Seega on taotlejate ringi laiendamine ajutise iseloomuga ja pärast 1. jaanuari 2021. a kehtib lammutamise meede seni kehtinud tingimustel.

Punktidega 3 ja 5 tehtav muudatus seondub eraõiguslikele juriidilistele isikutele toetuse andmisega. Kehtiva sõnastuse kohaselt tuleb taotlejal läbi viia riigihange projekti läbiviimiseks vajalike tööde tellimiseks. Sõnastust muudetakse selliselt, et kohustust just riigihange läbi viia ei ole, samas säilib kooskõla riigihangete seaduses sätestatuga.

Kuigi eraõiguslikust juriidilisest isikust taotleja ei ole riigihankekohuslane, tuleb tal tööde läbiviimisel järgida hankimisele kehtivaid üldpõhimõtteid, sh hanke läbipaistvus ja

kontrollitavus, võrdne kohtlemine ning konkurentsi kahjustava huvide konflikt, ning viia asjakohased tegevused läbi riigihangete registri vastavas keskkonnas.

Punktiga 4 sätestatakse eraõiguslikust juriidilisest isikust taotleja toetuse määra erisus. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 07.05.2020. a istungil heakskiidetud meetme põhimõtetele on eraomaniku omafinantseering vähemalt 50 protsenti.

Punktidega 6–11 tehtavad muudatused puudutavad põhiprojekti ja ehitusteatise esitamise ning ehitusloa taotlemise kohustust. Muudatusega muutuvad nimetatud ehitusseadustikust (edaspidi *EhS*) tulenevad kohustused ehk tegevuste elluviimiseks vajalike õiguslike eelduste tagamine toetuse saaja kohustusteks. Taotlejale säilib kohustus esitada taotluse lisadokumendina ehitusprojekt vähemalt eelprojektina samuti vaid juhul, kui EhS-s vastav nõue ette on nähtud.

Ehitise täieliku lammutamise teatise või kasutusteatise esitamist puudutavate muudatuste ajendiks on asjaolu, et teatud tegevuste osas EhS teavitus- ja loakohustust ei sätesta. Seega saab teatise esitamine olla väljamaksetaotluse aluseks vaid asjakohasel juhul.

Muudatuse eesmärgiks on taotlemisprotsessi kiirendamine. Vajadus selleks tuleneb otseselt riigieelarve seaduse § 81² lõike 1 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusest, mille § 4 lõike 1 kohaselt võib meetme rahastamiseks ette nähtud vahendite kasutamiseks võtta kohustusi kuni 31. detsembrini 2020. a.

Punktiga 12 tehtav muudatus tuleneb otseselt punktiga 1 tehtavast muudatusest.

Punktiga 13 täiendatakse määruse rakendussätet selliselt, et sisse viidavaid muudatusi saaks kohaldada ka 2020. aasta lisaeelarvest eraldatud vahendite kasutamisega.

Eelnõu §-s 2 tehtav muudatus tuleneb otseselt § 1 punktiga 2 tehtavast muudatusest. Taotlejate ringi laiendamine on ajutise iseloomuga ja pärast 1. jaanuari 2021. a kehtib lammutamise meede seni kehtinud tingimustel.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei puuduta Euroopa Liidu õigust.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga laiendatakse taotlemiseks õigustatud isikute ringi ja kergendatakse taotleja kohustusi. Arvestades taotluste mahtu ja toetuse eelarvet on kavandatud muudatused põhjendatud.

Ajavahemikus 16.05.-12.08.2020. a (alates kriisimeetme jõustumisest) on esitatud 40 taotlust, taotletav toetussumma kokku 1 251 605,92 eurot. Rahuldatud taotlusi on 31 summas 1 021 871,92 eurot. 4 taotlust menetlemisel ning 5 taotlust tagasi lükatud puuduliku dokumentatsiooni tõttu (taotlused täiendamisel). 2020. a lisaeelarvega eraldati lammutustoetuse meetmele 5 miljonit eurot.

Lammutamise meetmel on oluline mõju elukeskkonna kvaliteedi parandamisele. Osaliselt või täielikult asustamata ja tehniliselt ohtlike ehitiste lammutamisega on võimalik tekitada

võimalusi uute ruumifunktsioonide loomiseks. Lammutamise kavandamine ja lammutustegevus ise panustab tööhõive säilitamisele olukorras, kus COVID-19 kriisi raames on tööhõive määr langenud. Ehitussektori toetamine läbi kinnisvara investeeringute on seotud ka ehitussektori jätkusuutlikkusega.

Meetme eesmärk on leevendada kriisi mõju ehitussektorile, et olukord ehitusturul saaks hakata stabiliseeruma. Ehitussektor on oluline ja suure tööhõivega majandusvedur, mis aitab ka paljud teised sektorid madalseisust välja, mistõttu peab töö ehitusobjektidel esimesel võimalusel taastuma.

Mõju regionaalarengule, elu- ja looduskeskkonnale ning majandusele tuleneb nii läbi toetusmeetme kui ka läbi eelnõu. Ehitusprojektiga seonduva osas on mõju siiski pigem kaudne tagades toetusmeetme efektiivsema rakendamise.

Määruse rakendamisega ei kaasne olulist mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, sotsiaalvaldkonnale ega riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse üksuste korraldusele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid tulusid ega täiendavaid tegevusi kohaliku omavalitsuse üksustele ega riigile, samuti vahetuid kulusid kohaliku omavalitsuse üksustele.

Valitsusasutuse hallatava riigiasutuse kui võimaliku toetuse saaja kulud selguvad hankemenetluse käigus. Omaosaluse määra silmas pidades ei ole tegemist märkimisväärselt koormava kulutusega.

2020. a lisaeelarvega eraldati lammutustoetuse meetmele 5 miljonit eurot.

6. Määruse rakendamine ja jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvigruppide kaasamine

Eelnõu esitati EIS-i vahendusel Rahandusministeeriumile kooskõlastamiseks.

Eelnõu kooskõlastati vaikimisi.